

В. І. Тимофієнко

Бекетов Олексій Миколайович

БЕКЕТОВ Олексій Миколайович (19. 02(03. 03). 1862, Харків – 23. 11. 1941, там само) – архітектор. Син [М. Бекетова](#). Доктор архітектури (1939). Заслужений діяч мистецтв УРСР (1941). Закін. С.-Петербур. АМ (1888). У 1894 виконав програму на проект б-ки з галереєю видат. людей і музеєм нумізматики, за що одержав звання академік архітектури Імператор. АМ. Від 1898 – проф. Харків. технол. інституту. Один з організаторів інж.-буд. ф-ту. Делегат з'їздів рос. зодчих, чл. Харків. товариства поширення письменності в народі, для якого розробляв проект перших нар. шкіл. Співпрацював із ж. «Зодчий» та «Ежегодник». Працював у влас. проект. бюро, після 1917 – у проект. інституті «Архбуд» (потім «Шахтобуд»). Творчості Б., що розвивалася в руслі поширених на той час стилів неоренесансу й неокласицизму, модерну, неорос. стилю й конструктивізму, властиві висока культура розроблення планів, деталей фасадів та інтер'єрів, синтез мистецтв. Споруди Б., створ. у стилі неоренесансу: комерц. училище (1888–91, нині юрид. академія), Земел. банк (1896–98, нині автотранспорт. технікум), суд. установи (1897–1903), Торг. банк (1899, нині адм. установа), особняк Бекетових (1897, нині Будинок учених), особняк (1914, нині ХМ; всі – у Харкові); театр у Сімферополі (1911), суд. установи в Новочеркаську (1909). Споруди Б. у стилі модерн: гол. корпус Гірн. інституту (1900) та Упр. Катеринин. залізниці (1905–11) у Катеринославі (нині Дніпропетровськ), Волзько-Камський банк (1907, реконструкція – у 70-х рр. 20 ст., нині ляльк. театр), пам'ятник В. Каразіну (1907, співавт.); у стилі неокласицизму – будинки Мед. товариства (1911, нині НДІ ім. І. Мечникова), Вищих жін. курсів (1914), комерц. інститут (1914–16, нині Інститут механізації та електрифікації с. господарства; всі – у Харкові); Вознесен. церква (1913) у Тростянці. Одна з найкращих споруд Б. – будинок жін. училища в Лубнах (1907, нині школа), створ. під впливом укр. модерну. Після 1917 за

проектами Б. споруджено робітн. будинок та клуби в селищах Донбасу, будинок електротех. інституту в Харкові (1921–29), житл. будинок на вул. М. Грушевського, № 9 у Києві (1936), будинок університету в Донецьку (1936). Автор проектів неділ. шк. Х. Алчевської в Харкові (1896) та Харків. публіч. б-ки (1899, нині Харків. обл. бібліотека ім. В. Короленка), які виконав безкоштовно, учасник конкурс. проектів Держпрому, забудови Сумської вулиці в Харкові тощо. Від 1889 – викладач, від 1898 – проф. харків. інститутів, зокрема Технол., Инж.-буд., Комунал. будівництва. Одним із перших у пед. практиці запровадив системне вивчення архіт. форм і стилів. Серед його учнів – В. Кіричевський, [О. Душкін](#), [О. Тацій](#), О. Касьянов та ін. Б. працював і як художник-аквареліст (пейзажі Криму, архіт. мотиви). Малюнки зберігаються в Харків. ХМ, [Бекетова О. Будинку-музеї](#) в Алушті та приват. зібраннях. Виставки графіч. творів Б. відбулися 1939, 1946, 1969 та 1987 у Харкові, виставки та Бекетов. читання – 1996 (Харків), 1997 (Харків, Алушта).

Основні праці

Харьковская общественная библиотека // Зодчий. 1902. № 13; Новое здание судебной палаты и окружного суда (1899–1902 г.) // Там само. 1903. № 50; Архитектура: Підруч. Х., 1909; Проект зданий пастеровского бактериологического института в Харькове // Зодчий. 1911. № 26; Мої стимули до роботи // АРУ. 1939. № 6.

Рекомендована література

1. Ігнаткін І. О. Олексій Миколайович Бекетов. К., 1949;
2. Полютін В. Архітектор, художник, будівельник // Прапор. 1960. № 3;
3. Игнаткин И. А., Килессо С. К., Ясиевич В. Е. К 100-летию со дня рождения А. Н. Бекетова // СиА. 1962. № 4;
4. Академик архитектуры Алексей Николаевич Бекетов: Библиогр. указ. к 125-летию со дня рожд. Х., 1987;
5. Розвадовский Л. Е. Академик А. Н. Бекетов // Ватерпас. 1997. № 3;
6. Лейбфрейд А. Ю. Особняки А. Н. Бекетова в Харькове // Особняк. 1998. № 1(7);
Большева Е. В. Каталог объединенных сведений о документах академика архитектуры А. Н. Бекетова. Х., 2002.

Бібліографічний опис:

Бекетов Олексій Миколайович / В. І. Тимофієнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39005>

